ποσό των 5 407 890,68 DM, που αντιπροσωπεύει τα νομισματικά εξισωτικά ποσά τα οποία χορηγήθηκαν κατά την εξαγωγή τροφίμων στο πλαίσιο της γερμανικής επισιτιστικής βοήθειας.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Mertens de Wilmars Bahlmann Galmot

Pescatore Due Everling Κακούρης

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Νοεμβρίου 1983.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

H. A. Rühl

Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIMONE ROZÈS ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

I — Στις 8 Φεβρουαρίου 1982, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή κατά της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ζητεί την ακύρωση της απόφασης 81/1034, της 16ης Νοεμβρίου 1981, με την οποία αποκλείεται ο καταλογισμός σε βάρος του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα εγγυήσεων, ποσού 32 894 745,37 γερμανικών μάρκων (DM).

Το ποσό αυτό αποτελούνταν από δύο κονδύλια: το ένα, ύψους 945,51 DM, για την καταβολή ενίσχυσης για την ιδιωτική εναποθήκευση επιτραπέζιου οίνου και το άλλο, ύψους 16 978 093,28 DM, για την καταβολή, από το αρμόδιο τελωνείο (Hamburg-Jonas), νομισματικών εξισωτικών ποσών για τις παραδόσεις σίτου και σιταλεύρων που πραγματοποιήθηκαν από τη Γερμανία στο πλαίσιο της επισιτιστικής βοήθειας για λογαριασμό του εθνικού οργανισμού παρέμβασης.

Για τον αποκλεισμό αυτό προβλήθηκε η αιτιολογία ότι το εν λόγω ποσό δεν α-

1 — Μετάφραση από τα γαλλικά.

νταποκρινόταν στην έννοια «επιστροφές λόγω εξαγωγής προς τρίτες χώρες» και «παρεμβάσεις που προορίζονται για τη ρύθμιση των γεωργικών αγορών», «οι οποίες χορηγούνται και επιχειρούνται αντίστοιχα σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών».

Η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας, ενώ δεν μεταβάλλει καθόλου τη νομική της άποψη, την οποία γνωστοποίησε στην Επιτροπή, αναφέρει στο δικόγραφο της προσφυγής της ότι περιορίζεται στα δύο αυτά ποσά «κυρίως για λόγους σκοπιμότητας και οικονομίας της δίκης».

Κατά τη διάρκεια της έγγραφης διαδικασίας, η Επιτροπή δέχτηκε να χρηματοδοτήσει τη δαπάνη που αφορά την ενίσχυση για την εναποθήκευση του οίνου (945,51 DM). Το αποτέλεσμα αυτό επικυρώθηκε με την απόφαση της Επιτροπής 83/34, της 14ης Ιανουαρίου 1983, περί της υποβληθείσας από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας εκκαθαρίσεως λογαριασμών για το οικονομικό έτος 1976.

Συνεπώς οι παρατηρήσεις μου θα περιοριστούν μόνο στο θέμα των νομισματικών εξισωτικών ποσών.

II — Καταρχάς θα εκθέσω τις νομικές διατάξεις για την επισιτιστική βοήθεια σε δημητριακά που ίσχυαν κατά το χρονικό σημείο των επίδικων παραδόσεων.

Η επισιτιστική βοήθεια που χορηγείται από την Κοινότητα δεν προβλέπεται καθεαυτή από τη συνθήκη της Ρώμης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Εντούτοις, κατά τις διαπραγματεύσεις «Kennedy», η Κοινότητα και τα έξι κράτη που την αποτελούσαν τότε, υπέγραψαν τη διεθνή συμφωνία περί δημητριακών, της 18ης Αυγούστου 1967. Η συμφωνία αυτή περιελάμβανε μια σύμβαση περί της εμπορίας του σίτου και μια σύμβαση περί επισιτιστικής βοήθειας [1].

1 — Η απόφαση του Συμβουλίου, της 17ης Μαρτίου 1970, περί συνάψεως των δύο αυτών συμβάσεων δημοσιεύτηκε στη Journal Officiel des Communautés Européennes L 66 της 23. 3. 1970, σ. 1.

Μετά τη λήξη της, στις 30 Ιουνίου 1971, ανανεώθηκε με τη διεθνή συμφωνία περί σίτου του 1971, που συνήφθη στο όνομα της Κοινότητας μόλις στις 25 Ιουνίου 1974 [2], ενώ το Συμβούλιο είχε αποφασίσει την προσωρινή εφαρμογή της στις 7 Ιουνίου 1971.

Όπως και η συμφωνία του 1967, η συμφωνία του 1971 αποτελείται από μια σύμβαση περί της εμπορίας του σίτου και από μια σύμβαση περί επισιτιστικής βοήθειας.

Βάσει της δεύτερης αυτής σύμβασης, η Κοινότητα αναλαμβάνει τη δέσμευση να παραδίδει ετησίως, για ορισμένη περίοδο, μια επίσης καθορισμένη ποσότητα που θα προέρχεται είτε από κοινοτικά αποθέματα είτε, σε μικρότερο βαθμό, από εθνικά αποθέματα.

Η εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση αυτή εξασφαλίζεται αφενός με την αγορά δημητριακών ή αλεύρων εντός της κοινοτικής αγοράς ή τη χρησιμοποίηση προϊόντων που διαθέτουν οι οργανισμοί παρέμβασης και αφετέρου, κατ' εξαίρεση, με την αγορά δημητριακών σε μεγάλη κλίμακα από την παγκόσμια αγορά [3].

Για τις παραδόσεις που αποτελούν αντικείμενο της υπό κρίση διαφοράς, έγινε χρήση της πρώτης δυνατότητας, δηλαδή της χρησιμοποιήσεως αποθεμάτων προερχόμενων από παρέμβαση.

Τα κριτήρια βάσει των οποίων τα δημητριακά που προορίζονταν για την επισιτι-

2 — ΙΟ 219 της 9. 8. 1974, σ. 24.

3 — Άρθρο 22α του κανονισμού 120/67 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1967, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των δημητριακών, που προστέθηκε με τον κανονισμό 289/69 της 17ης Φεβρουαρίου 1969· άρθρο 28, πρώτη παράγραφος, του κανονισμού 2727/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975.

στική δοήθεια μπορούσαν να συγκεντρωθούν μέσα στην Κοινότητα και η διαδικασία της οικονομικής συμμετοχής της Κοινότητας ποίκιλλαν ανάλογα με το αν η επισιτιστική δοήθεια προερχόταν από την Κοινότητα ή από τα κράτη μέλη.

α) Επισιτιστική δοήθεια προερχόμενη από δημόσιους φορείς των κρατών μελών

Στην περίπτωση αυτή, συγκεντρώνονται, μετά από δημόσιο διαγωνισμό, αποθέματα δημητριακών προερχόμενα από παρέμβαση του κράτους που παρέχει τη δοήθεια, σύμφωνα με τη ρύθμιση που ισχύει κατά το κρίσιμο χρονικό σημείο [1].

Τα δημητριακά είναι προϊόντα που εμπίπτουν στην κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών. Η αξία τους δαρύνει το κράτος που χορηγεί τη δοήθεια, αλλά η καταδολή της συνήθους επιστροφής λόγω εξαγωγής, που προορίζεται να καλύψει τη διαφορά μεταξύ των τιμών που ισχύουν στο εσωτερικό της Κοινότητας και των τιμών που ισχύουν στην παγκόσμια αγορά, αφαιρουμένων των εξόδων των μεταγενέστερων της θέσεως fob, χρηματοδοτούνταν από το τμήμα εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ (τίτλος 6 του προϋπολογισμού, «επιστροφές»). Η διαδικασία αυτή ονομάζεται «κοινοτική χρηματοδότηση των επιστροφών fob».

β) Επισιτιστική δοήθεια που χορηγείται από την Κοινότητα

Στην περίπτωση αυτή, κατά κανόνα προκηρύσσεται διαγωνισμός για τα αποθέματα που διαθέτει ένας οργανισμός παρέμβασης. Πρόκειται τότε για διαγωνισμό που προκηρύσσει η Κοινότητα και στον οποίο μπορεί να συμμετάσχει κάθε ενδιαφερόμενος, όπου και αν είναι εγκατεστημένος. Ο διαγωνισμός αυτός έχει ως αντικείμενο την παράδοση του προϊόντος στο στάδιο fob και κατ' εξαίρεση σε μεταγενέστερο στάδιο.

Στην περίπτωση αυτή, η επισιτιστική δοήθεια δαρύνει καθ' ολοκληρία τον κοινοτικό προϋπολογισμό: όχι μόνο η «τιμή fob» και, ανάλογα με την περίπτωση, τα μεταφορικά έξοδα, τα έξοδα ασφάλειας («τιμή cif) ή διανομής , αλλά και η καθαυτό αξία του προϊόντος, σε συνάρτηση με την τιμή παρέμβασης που ισχύει την ημέρα που παραδίδονται τα αποθέματα, καταλογίζονται στον τίτλο 9 του προϋπολογισμού («συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες και τις τρίτες χώρες»), κεφάλαιο 9.2 («επισιτιστική δοήθεια»): η διαδικασία αυτή ονομάζεται «κοινοτική χρηματοδότηση των δωρεάν προμηθειών».

Έτσι, η χορήγηση της επισιτιστικής δοήθειας ανταποκρίνεται, από μια άποψη, στα ειδικά κριτήρια της πολιτικής που ακολουθούν τα κράτη ή η Κοινότητα σχετικά με την αναπτυξιακή δοήθεια, και από άλλη άποψη συνδέεται με τα μέτρα προς υποστήριξη των γεωργικών αγορών.

Ο δυαδισμός αυτός αντικατοπτριζόταν τότε, στη διαφορετική, από άποψη προϋπολογισμού, μεταχείριση των πιστώσεων που προορίζονταν για την επισιτιστική δοήθεια. Η παρουσίαση του προϋπολογισμού δεν επέτρεπε να γίνει σαφής διαχωρισμός μεταξύ των δαπανών για τις παρεμδάσεις που γίνονταν δάσει της κοινής γεωργικής πολιτικής και για παρεμδάσεις που γίνονταν για την καθαυτό κοινοτική επισιτιστική δοήθεια. Ανάλογα με τα προϊόντα, επειδή στην επισιτιστική δοήθεια συμπε-

1 — Κανονισμός 1693/72 του Συμβουλίου, της 3ης Αυγούστου 1972, περί καθορισμού των κριτηρίων συγκεντρώσεως των δημητριακών που προορίζονται για επισιτιστική δοήθεια (JO L 178 της 5. 8. 1972, σ. 3), που καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 2750/75, της 29ης Οκτωδρίου 1975 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 228) οι λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 1693/72 ρυθμίστηκαν με τον κανονισμό 522/73 της Επιτροπής, της 14ης Φεδρουαρίου 1973 (JO L 50, της 23. 2. 1973, σ. 33). Κανονισμός 1703/72 του Συμβουλίου, της 3ης Αυγούστου 1972, περί τροποποιήσεως του κανονισμού 2052/69 όσον αφορά την κοινοτική χρηματοδότηση των δαπανών που προκύπτουν από την εκτέλεση της συμδάσεως επισιτιστικής δοήθειας του 1967 και περί καθορισμού των κανόνων της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως των δαπανών που προκύπτουν από την εκτέλεση της συμδάσεως επισιτιστικής δοήθειας του 1971 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/008, σ. 108). Κανονισμός 2681/74 του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωδρίου 1974, περί κοινοτικής χρηματοδοτήσεως των δαπανών που προκύπτουν από την προμήθεια γεωργικών προϊόντων λόγω της επισιτιστικής δοήθειας (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/011, σ. 59).

ριελήφθησαν και άλλα γεωργικά προϊόντα, ιδίως γαλακτοκομικά, και ανάλογα με τη διαδικασία της συγκέντρωσης των προϊόντων και τη φύση της επισιτιστικής βοήθειας, οι εν λόγω δαπάνες χρηματοδοτούνταν είτε καθ' ολοκληρία από τον τίτλο 9 του γενικού προϋπολογισμού των Κοινοτήτων είτε από το τμήμα εγγυήσεων του FEOGA (τίτλος 6) είτε εν μέρει από το ένα και εν μέρει από το άλλο [1].

Με τον κανονισμό του Συμβουλίου 2681/74, της 21ης Οκτωβρίου 1974, που εφαρμόζεται στις δαπάνες που προκύπτουν από την προμήθεια γεωργικών προϊόντων, οι οποίες καταβάλλονται από τα κράτη μέλη από την 1η Ιανουαρίου 1975, θεσπίστηκαν διατάξεις με τις οποίες διασαφηνίζεται η κατάσταση: στο εξής

— υπάγονται στον τίτλο 9 («δαπάνες επισιτιστικής βοήθειας») οι δαπάνες που αντιστοιχούν στην αξία του εμπορεύματος και βαρύνουν, βάσει των υποχρεώσεων που απορρέουν από συμβάσεις ή συμφωνίες που έχει συνάψει το Συμβούλιο, την Κοινότητα·

— υπάγεται στον τίτλο 6 (ΕΓΤΠΕ, τμήμα εγγυήσεων) το μέρος των δαπανών που αντιστοιχούν στις επιστροφές λόγω εξαγωγής.

Από τη θέσπιση των νομισματικών εξισωτικών ποσών στο εμπόριο αφενός μεταξύ κρατών μελών και αφετέρου μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών [2], προβλεπόταν ότι στην τελευταία περίπτωση τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που χορηγούνταν κατά την εισαγωγή θα αφαιρούνταν από τις εισφορές, ενώ τα ποσά που χορηγούνται κατά την εξαγωγή έπρεπε να προστεθούν στις επιστροφές.

1 — Βλέπε δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2681/74 του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 1974 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/011, σ. 59)· ο κανονισμός αυτός ουσιαστικά απορρόφησε τις διατάξεις του κανονισμού 1700/72, παρ' ότι ο κανονισμός αυτός τυπικά δεν καταργήθηκε ποτέ.

2 — Κανονισμός του Συμβουλίου 974/71, της 12ης Μαΐου 1971 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/006, σ. 192).

Ετίθετο συνεπώς το ερώτημα αν, σε περίπτωση χορήγησης επισιτιστικής βοήθειας από ένα κράτος μέλος με «ανατιμημένο» νόμισμα, ήταν δυνατό να χορηγηθούν νομισματικά εξισωτικά ποσά κατά την έξοδο από το κράτος αυτό και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, υπό ποιες προϋποθέσεις η καταβολή των ποσών αυτών ήταν δυνατό να χρηματοδοτηθεί από την Κοινότητα κατά το πρότυπο των επιστροφών λόγω εξαγωγής.

III — Ενεργώντας ως εντολοδόχος της κυβέρνησής του, ο γερμανικός οργανισμός παρέμβασης ήταν επιφορτισμένος με τη συγκέντρωση ορισμένων ποσοτήτων σίτου και σιταλεύρου για τις παραδόσεις που θα γίνονταν στο πλαίσιο της γερμανικής επισιτιστικής βοήθειας. Οργάνωσε δημόσιους διαγωνισμούς, η προκήρυξη των οποίων δημοσιεύτηκε στο «Bundesanzeiger» και δεν περιείχε ρητή μνεία της κοινοτικής ρύθμισης. Οι ενδιαφερόμενοι έπρεπε να υποβάλουν την προσφορά τους σε γερμανικά μάρκα· η προσφερόμενη τιμή έπρεπε να είναι η καθαρή τιμή fob ή cif. Ο οργανισμός παρέμβασης επέλεξε τον επιχειρηματία που υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα προσφορά — το «μειοδότη» — και οι παραδόσεις έγιναν μεταξύ 1ης Ιουλίου 1972 και 18ης Μαρτίου 1975.

Μεταξύ των δύο αυτών ημερομηνιών, ο οργανισμός παρέμβασης υπέβαλε στο τελεωνείο του Αμβούργου περίπου διακόσιες αιτήσεις για χορήγηση επιστροφών. Στις περισσότερες περιπτώσεις δεν χορηγήθηκαν επιστροφές, επειδή από το Νοέμβριο του 1973 μέχρι το Μάρτιο του 1975 ο συντελεστής των επιστροφών ήταν ίσος με μηδέν, λόγω της αύξησης των τιμών των δημητριακών στην παγκόσμια αγορά.

Οι αιτήσεις για τη χορήγηση επιστροφών συνοδεύονταν από τα αντίτυπα ελέγχου που είναι αναγκαία όταν η εφαρμογή ενός κοινοτικού μέτρου (στην προκειμένη περίπτωση η χορήγηση επιστροφής) εξαρτάται από την απόδειξη ότι τα σχετικά εμπορεύματα χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα

με την προβλεπόμενη χρήση ή τον προβλεπόμενο προορισμό [1].

Οι γενικοί κανόνες και οι λεπτομέρειες εφαρμογής [2] των επιστροφών λόγω εξαγωγής εφαρμόζονταν κατ' αναλογία στα νομισματικά εξισωτικά ποσά.

Για να του χορηγηθούν τα ποσά αυτά, ο αιτών έπρεπε να εκπληρώσει ορισμένες υποχρεώσεις: να αποδείξει, προσκομίζοντας το αντίτυπο ελέγχου, ότι τα προϊόντα είχαν εξαχθεί, να υποβάλει γραπτή αίτηση σε ειδικό έντυπο που ενδεχόμενα προβλεπόταν από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος και να υποβάλει τα δικαιολογητικά για την πληρωμή του νομισματικού εξισωτικού ποσού εντός αποσβεστικής προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία της διεκπεραίωσης των τελωνειακών διατυπώσεων, εκτός αν συνέτρεχε περίπτωση ανωτέρας βίας [3].

IV — Με το άρθρο 16α του κανονισμού 456/75 της Επιτροπής, της 26ης Φεβρουαρίου 1975 [4], συμπληρώθηκε ως εξής ο κανονισμός 1463/73:

«1. Δεν εφαρμόζονται νομισματικά εξισωτικά ποσά στα προϊόντα που προορίζονται για επισιτιστική βοήθεια που παρέχεται από την Κοινότητα ή από τα κράτη μέλη:

— κατά τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και κατά την εξαγωγή προς τις τρίτες χώρες, όταν πρόκειται για προϊόντα που προέρχονται από αποθέματα παρέμβασης,

— κατά την εξαγωγή προς τις τρίτες χώρες, όταν πρόκειται για προϊόντα που προέρχονται από την κοινοτική αγορά.

2. Δεν εισπράττονται νομισματικά εξισωτικά ποσά κατά την εξαγωγή προς τις τρίτες χώρες που πραγματοποιείται στο πλαίσιο επισιτιστικής βοήθειας η οποία χορηγείται από ανθρωπιστικές οργανώσεις και έχει εγκριθεί σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 6 του κανονισμού 974/71.»

Οι διατάξεις αυτές άρχισαν να ισχύουν είκοσι ημέρες μετά την 27η Φεβρουαρίου 1975 (ημερομηνία δημοσίευσής τους στο Journal Officiel)· η πρώτη παράγραφος όμως μπορούσε να αρχίσει να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1974, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου [5].

Από τη ρύθμιση αυτή συνάγεται ότι, αν τα νομισματικά εξισωτικά ποσά είχαν εισπραχθεί για την εξαγωγή προς τρίτες χώρες προϊόντων που αποτελούσαν αποθέματα προερχόμενα από παρέμβαση και εντάσσονταν στο πλαίσιο επισιτιστικής βοήθειας η οποία παρεχόταν από κράτος μέλος, ο εξαγωγέας μπορούσε να ζητήσει να απαλλαγεί αναδρομικά από την καταβολή των ποσών αυτών.

Εντούτοις, οι γερμανικές αρχές συνήγαγαν, *a contrario*, ένα άλλο συμπέρασμα από τη ρύθμιση αυτή: πριν από την έναρξη της ισχύος της , ήταν νόμιμη η χορήγηση των νομισματικών εξισωτικών ποσών για την εξαγωγή με προορισμό τις τρίτες χώρες προϊόντων που προέρχονταν από αποθέματα παρέμβασης και εντάσσονταν στο πλαίσιο της επισιτιστικής βοήθειας η οποία παρεχόταν από τα κράτη μέλη. Συνεπώς ήταν δυνατό να χρηματοδοτηθούν από το ΕΓΤΠΕ, μέχρι ποσό ίσο με τα νομισματικά εξισωτικά ποσά, οι εξαγωγές που είχαν πραγματοποιηθεί μεταξύ 1ης Ιουλίου 1972

1 — Κανονισμός 2315/69 της Επιτροπής, της 19ης Νοεμβρίου 1969, περί της χρήσης των εγγράφων κοινοτικής διαμετακόμισης για την εφαρμογή κοινοτικών μέτρων που συνεπάγονται τον έλεγχο της χρήσης και/ή του προορισμού των εμπορευμάτων.

2 — Άρθρο 16 του κανονισμού 120/67.

3 — Άρθρο 14 του κανονισμού 1463/73.

4 — JO L 51 της 27. 2. 1975, σ. 5.

5 — Άρθρο 3 του κανονισμού 456/75· οι διατάξεις αυτές επαναλήφθηκαν στο άρθρο 18 του κανονισμού 1380/75 της Επιτροπής, της 29ης Μαΐου 1975, περί των λεπτομερειών εφαρμογής των νομισματικών εξισωτικών ποσών που άρχισε να ισχύει από την 1η Ιουνίου 1975.

και 18ης Μαρτίου 1975, αφού με τα αντίτυπα ελέγχου είχε πιστοποιηθεί ότι είχαν γίνει οι εξαγωγές, *υπό τον όρο ότι τα δικαιολογητικά για την πληρωμή των επιστροφών θα ισοδυναμούσαν με ρητή αίτηση για τη χορήγηση των νομισματικών εξισωτικών ποσών.* Επειδή οι τελευταίοι φάκελοι των δικαιολογητικών για την πληρωμή των νομισματικών ποσών σχετικά με τις παραδόσεις που είχαν πραγματοποιηθεί μεταξύ της 1ης Ιουλίου 1972 και της 18ης Μαρτίου 1975 υποβλήθηκαν από τον οργανισμό παρέμβασης στο τελωνείο του Αμβούργου τον Αύγουστο του 1975, το τελωνείο έκρινε ότι ο όρος αυτός είχε εκπληρωθεί και κατέβαλε στον οργανισμό παρέμβασης συνολικό ποσό 16 978 093,28 DM, το οποίο οι γερμανικές υπηρεσίες ζήτησαν να χρηματοδοτηθεί από το ΕΓΤΠΕ.

Εξετάζοντας αν το πιστοποιητικά εξαγωγής είχαν επισυναφθεί στα δικαιολογητικά για την πληρωμή, οι υπηρεσίες της Επιτροπής διαπίστωσαν ότι δεν συνοδεύονταν από γραπτή αίτηση για τη χορήρηση νομισματικών εξισωτικών ποσών.

Μια ανακοίνωση όμως του ομοσπονδιακού υπουργείου γεωργίας, της 30ής Μαΐου 1973, η οποία εκδόθηκε κατ' εκτέλεση του άρθρου 13 του κανονισμού 1463/73 και δημοσιεύτηκε στο Bundesanzeiger στις 5 Ιουνίου 1973, όριζε ότι για τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που καταβάλλονταν λόγω εξαγωγής, έπρεπε να υποβληθεί αίτηση σε *έντυπο* συνταγμένο σύμφωνα με το πρότυπο που είχε καθορίσει το υπουργείο οικονομικών.

Στην αρχή, οι υπηρεσίες της Επιτροπής θεώρησαν ότι η καθαυτό αίτηση για τη χορήγηση των νομισματικών εξισωτικών ποσών είχε υποβληθεί μετά την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 456/75 και ότι η υποβολή του αντίτυπου ελέγχου δεν ήταν δυνατό να ισοδυναμεί με αίτηση παρά αν ο οργανισμός παρέμβασης, υποβάλλοντας το φάκελο για την πληρωμή των *επιστροφών,* είχε εκφράσει ρητά την πρόθεσή του να ζητήσει νομισματικά εξισωτικά ποσά.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής συμμορφώνονταν έτσι με μια παρατήρηση που αναφέρεται στην ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με το οικονομικό έτος 1980 [1], με την οποία διευκρινίζεται ότι:

«Δεν πρέπει να καταβάλλονται επιστροφές ή νομισματικά εξισωτικά ποσά στους εμπόρους που εξάγουν προϊόντα στο πλαίσιο της επισιτιστικής βοήθειας, επειδή τους καταβάλλεται η συνήθης τιμή που ισχύει στην κοινοτική αγορά... Για να αποφευχθούν τέτοια σφάλματα, είναι αναγκαίο οι εθνικοί οργανισμοί που είναι επιφορτισμένοι με την πληρωμή της επισιστικής βοήθειας να απαιτούν από τον προμηθευτή την υποβολή του πιστοποιητικού εξαγωγής (του εντύπου Τ 5 ή ex 16), εμποδίζοντας έτσι τον προμηθευτή να εισπράξει από άλλη υπηρεσία το ποσό των επιστροφών που καταβάλλονται όταν προσκομίζεται το εν λόγω πιστοποιητικό...»

Παραπέμποντας στην απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Ιουνίου 1972 στην υπόθεση Schlüter [2], οι γερμανικές αρχές υποστήριξαν ότι, υποβάλλοντας το αντίτυπο ελέγχου στο αρμόδιο για την πληρωμή των επιστροφών τελωνείο εντός της προθεσμίας που προέβλεπε το άρθρο 14 του κανονισμού 1463/73, ο οργανισμός παρέμβασης προφανώς σκόπευε να επιτύχει όλα τα πλεονεκτήματα (επιστροφές και εξισωτικά ποσά) που μπορεί να απαιτήσει ένας εξαγωγέας βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που περιέχει το έγγραφο αυτό και ότι η υποβολή του εν λόγω εγγράφου ισοδυναμούσε με αίτηση για τη χορήγηση νομισματικών εξισωτικών ποσών κατά την έννοια του άρθρου 13 του καννισμού 1463/73.

Κατά τη διάρκεια της έγγραφης διαδικασίας, η Επιτροπή δέχτηκε ότι η υποβολή των αντίτυπων ελέγχου ήταν δυνατό να

1 — Σελ. 110, αριθ. 9, σημείο 17.

2 — Υπόθεση 94/72, Recceuil 1972, σ. 307.

ισοδυναμεί με αίτηση χορήγησης εξισωτικού ποσού. Αλλά περιόρισε την παραχώρησή της αυτή στις περιπτώσεις που τα εν λόγω αντίτυπα περιείχαν μνεία, έστω και έμμεση — την οποία όμως θεωρεί αναγκαία — σχετική με τη χορήγηση των εν λόγω ποσών. Έτσι, αναγνώρισε ότι για τις εξαγωγές, για τις οποίες ο επιχειρηματίας δήλωνε ότι είχε λάβει γνώση της ανακοίνωσης του ομοσπονδιακού υπουργείου, της 30ής Μαΐου 1973, ή αναφερόταν με οποιοδήποτε άλλο τρόπο στα εξισωτικά ποσά, ο επιχειρηματίας αυτός είχε δικαίωμα να εισπράξει τα ποσά αυτά, και μείωσε το αρχικό ποσό κατά 11 570 202,60 αλλά εμμένει στην άρνησή της ως προς το υπόλοιπο ποσό (5 407 890,68 DM).

V — Το πρόβλημα, συνεπώς, τίθεται ως εξής: είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι η εμπρόθεσμη υποβολή εκ μέρους ενός κρατικού οργανισμού των δικαιολογητικών για την πληρωμή επιστροφής ισχύει αναδρομικά ως αίτηση για τη χορήγηση νομισματικών εξισωτικών ποσών, ακόμη και όταν δεν έχουν καταβληθεί επιστροφές και ενώ δεν έχει συμπληρωθεί το έντυπο που προβλέπεται *ad hoc* για την αίτηση αυτή;

Προς υποστήριξη της άποψής της, που συνίσταται στην καταφατική απάντηση στο ερώτημα αυτό, η γερμανική κυβέρνηση αναφέρει ότι τα αντίτυπα ελέγχου T 5 υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα από τον οργανισμό παρέμβασης· επειδή δε τα έγγραφα αυτά αποδεικνύουν ότι συντρέχουν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις για την ύπαρξη αξίωσης προς καταβολή των εξισωτικών ποσών, η υποβολή τους πρέπει να θεωρηθεί ότι ισοδυναμεί με αίτηση καταβολής (εξάλλου, η Επιτροπή μεταγενέστερα δέχτηκε, εν μέρει τουλάχιστον, την άποψη αυτή).

Αλλά, κατά τη γερμανική κυβέρνηση, η απαίτηση να περιέχουν τα έγγραφα αυτά τουλάχιστον έμμεση μνεία των εξισωτικών ποσών, για να αποδειχτεί ότι κατά το χρονικό σημείο της εξαγωγής ο επιχειρηματίας γνώριζε την ύπαρξη του δικαιώματός του να λάβει τα ποσά αυτά και είχε την πρόθεση να επικαλεστεί το εν λόγω δικαίωμα, είναι δείγμα δυσανάλογης τυπολατρείας, που δημιουργεί διακρίσεις.

Η τυπολατρεία αυτή είναι δυσανάλογη, σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, επειδή το εμπόρευμα είχε χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με την προβλεπόμενη χρήση ή τον προβλεπόμενο προορισμό και δεν υπάρχει κίνδυνος διπλής πληρωμής των εξισωτικών ποσών.

Η τυπολατρεία αυτή δημιουργεί διακρίσεις, επειδή σε άλλα κράτη μέλη δεν απαιτούνταν ειδικό έντυπο για την αίτηση και επειδή τα εξισωτικά ποσά που χορηγούνταν λόγω εξαγωγής δημητριακών προς τις τρίτες χώρες στο πλαίσιο επισιτιστικής βοήθειας προερχόμενης από κράτος μέλος καταλογίστηκαν σε βάρος του ΕΓΤΠΕ.

Η Επιτροπή, αφού μετέβαλε την αρχικά άτεγκτη στάση της και δέχτηκε ότι η μνεία της ανακοίνωσης του ομοσπονδιακού υπουργείου, που προέβλεπε ειδικό έντυπο για την αίτηση, ή γενικότερα η μνεία των εξισωτικών ποσών μπορούσε να ισοδυναμεί με αίτηση κατά την έννοια του άρθρου 14 του κανονισμού 1463/73, υποστηρίζει ότι, εφόσον δεν πληρούται ούτε αυτή η ελάχιστη προϋπόθεση, δεν υπάρχει ούτε «αρχή» αίτησης.

Παρατηρεί εξάλλου ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες στην αρχή ο «νομισματικός συντελεστής» [1] εφαρμόστηκε στις επιστροφές, η εφαρμογή του στη συνέχεια ακυρώθηκε. Δεδομένου ότι ο νομισματικός συντελεστής δεν εφαρμόζεται παρά μόνο όταν δεν πρέπει να πληρωθεί εξισωτικό ποσό [2], η ακύρωση αυτή δείχνει σαφώς ότι, κατά τις αρμόδιες γερμανικές αρχές, δεν έπρεπε να καταβληθεί εξισωτικό

1 — Άρθρο 4, παράγραφος 3, και άρθρο 18 του κανονισμού της Επιτροπής 1380/75, της 29ης Μαΐου 1975· απόφαση Kühlhaus, της 9ης Μαρτίου 1978, υπόθεση 79/77, Recueil 1978, σ. 611.

2 — Άρθρο 4 του κανονισμού 1463/73.

ποσό για τις σχετικές παραδόσεις. Ο οργανισμός παρέμβασης προφανώς είχε την ίδια γνώμη, αφού δεν αντιτάχθηκε στη μη εφαρμογή του νομισματικού συντελεστή και στη μη εφαρμογή των εξισωτικών ποσών, που είναι αυτονόητη συνέπεια του προηγούμενου μέτρου. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι ο οργανισμός παρέμβασης υπέβαλε ρητή αίτηση πληρωμής μόνο τον Ιούνιο και τον Αύγουστο του 1975.

Ομοίως, όταν οι τελωνειακές αρχές δεν χορήγησαν επιστροφή για την περίοδο από Νοέμβριο 1973 μέχρι Μάρτιο 1975, ο οργανισμός παρέμβασης δεν διαμαρτυρήθηκε κατά της σιωπηρής αυτής άρνησης χορηγήσεως των εξισωτικών ποσών.

VI — Ταλαντεύομαι μεταξύ των δύο απόψεων.

Λογικά, τα εξισωτικά ποσά δεν θα έπρεπε να χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ, παρά μόνο όταν πρόκειται για διαγωνισμούς που προκηρύσσει η Κοινότητα. Τα εξισωτικά ποσά πρέπει να εφαρμοστούν απλώς και μόνο για να μπορούν να συγκριθούν οι προσφορές. Βάσει όμως των όρων των διαγωνισμών που αφορούν την υπό κρίση υπόθεση, στους διαγωνισμούς αυτούς συμμετείχαν μόνο επιχειρήσεις ενός κράτους μέλους· οι διαγωνισμοί αφορούσαν μόνο δημητριακά του οργανισμού παρέμβασης του εν λόγω κράτους, μολονότι οι σχετικές με την εξαγωγή τελωνειακές διατυπώσεις διεκπεραιώθηκαν στα κράτη της Μπενελούξ.

Εξάλλου, στις συναλλαγές με τις τρίτες χώρες, τα εξισωτικά ποσά προστίθενται ή αφαιρούνται — ανάλογα με την περίπτωση — από τις εισφορές και από τις επιστροφές· προστίθενται στις επιστροφές λόγω εξαγωγής, όταν το προϊόν εξάγεται από χώρα με ανατιμημένο νόμισμα. Αν δεν καταβάλλεται επιστροφή, δεν θα έπρεπε καταρχήν να χορηγούνται ούτε εξισωτικά ποσά.

Τέλος, δεν είναι γνωστό αν οι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό είχαν λάβει υπόψη τους για την υποβολή των προσφορών τους τον παράγοντα «εξισωτικά ποσά» ή αν οι επιπτώσεις των ποσών αυτών είχαν ληφθεί υπόψη αυτεπάγγελτα.

Εντούτοις, με την απόφαση Eggers της 6ης Οκτωβρίου 1982 [1], το Δικαστήριο έκρινε, όπως είχε προτείνει και η ίδια η Επιτροπή, ότι η υποβολή του αντίτυπου ελέγχου δεν αποτελούσε αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση εξισωτικών ποσών και ότι οι εθνικές αρχές όφειλαν να εκδώσουν τόσο το κοινοτικό αντίτυπο ελέγχου όσο και το εθνικό αντίτυπο ελέγχου, τα οποία είναι αναγκαία για τη χορήγηση του εξισωτικού ποσού λόγω εξαγωγής. Επομένως, φαίνεται εύλογη η συναγωγή του συμπεράσματος ότι η υποβολή του αντίτυπου ελέγχου, ακόμη και όταν δεν περιέχει ρητή μνεία του εξισωτικού ποσού, ισχύει ως αίτηση χορήγησης του ποσού αυτού.

Στον τομέα των επιστροφών λόγω εξαγωγής, το Δικαστήριο, με την απόφαση Unkel της 22ας Ιανουαρίου 1975 [2], έκρινε ότι από τις ίδιες τις στήλες του αντίτυπου ελέγχου [3] και μόνο δεν είναι πάντοτε δυνατό να διαπιστωθεί αν συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η χορήγηση της επιστροφής και ότι εναπόκειται στις εθνικές αρχές να εκτιμήσουν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, την αποδεικτική αξία των στοιχείων που αναφέρονται στο αντίτυπο αυτό.

Οι γερμανικές αρχές μπορούσαν συνεπώς να απαιτήσουν την προσκόμιση συμπληρωματικών αποδεικτικών εγγράφων. Σε εκτέλεση του άρθρου 13 του κανονισμού

1 — Υπόθεση 302/81, Συλλογή, σ. 3443.

2 — Υπόθεση 55/74, Recueil 1975, σ. 9.

3 — Άρθρο 1 του κανονισμού 2315/69 της Επιτροπής, της 19ης Νοεμβρίου 1969, που έγινε το άρθρο 10 του κανονισμού 223/77 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1976, περί των διατάξεων εφαρμογής, ως και των μέτρων απλουστεύσεως του καθεστώτος κοινοτικής διαμετακόμισης, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 2105/81 της Επιτροπής, της 16ης Ιουλίου 1981 (ΕΕ L 207 της 27. 7. 1981, σ. 1).

1463/73, είχαν πράγματι προβλέψει, με ανακοίνωση της 30ής Μαΐου 1973, ένα ειδικό έντυπο. Η ανακοίνωση αυτή μάλιστα ότι «πρέπει να υποβληθεί *χωριστή* αίτηση για τη χορήγηση νομισματικών εξισωτικών ποσών *ακόμη και όταν* η επιστροφή λόγω εξαγωγής αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης αίτησης». Η απαίτηση αυτή καταργήθηκε μόνο από τις 17 Μαΐου 1976, με ανακοίνωση της 2ας Ιουλίου 1976.

Θεωρώ όμως ότι μόνο οι γερμανικές αρχές μπορούν να επικαλεστούν την έλλειψη τήρησης της τυπικής αυτής προϋπόθεσης. Δεν την επικαλούνται, όταν είναι πεπεισμένες ότι έχει αποδειχτεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται για την πληρωμή των νομισματικών εξισωτικών ποσών. Έτσι εγγυώνται για την καλή πίστη των επιχειρηματιών και των δημόσιων υπηρεσιών τους και ιδίως για το γεγονός ότι αποκλειόταν η δυνατότητα διπλής πληρωμής ή επαναφοράς του εμπορεύματος στο σύνηθες εμπορικό κύκλωμα.

Η μόνη δυνατότητα της Επιτροπής να απορρίψει νόμιμα την αίτηση καταβολής των επίδικων ακόμη ποσών θα ήταν να αποδείξει ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές και ότι τα εμπορεύματα δεν χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με τη χρήση ή τον προορισμό που προβλεπόταν ή επιβαλλόταν.

Δεδομένου ότι δεν αποδείχτηκε κάτι τέτοιο, προτείνω να ακυρωθεί η απόφαση 81/1034 της 16ης Νοεμβρίου 1981, κατά το μέρος που βάσει αυτής δεν καταλογίζεται σε βάρος του ΕΓΤΠΕ, τμήμα εγγυήσεων, το ποσό των 5 407 890,68 DM για νομισματικά εξισωτικά ποσά λόγω της εξαγωγής εμπορευμάτων στο πλαίσιο επισιτιστικής βοήθειας παρεχόμενης από κράτος μέλος, και να καταδικαστεί η Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.